

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XXXIV
2011

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2011

SUMAR • SOMMAIRE • CONTENTS • INHALT

EDITORIAL

VICTOR SPINEI, <i>Arheologia Moldovei la bilanțul unei jumătăți de secol de la apariție</i>	7
<i>Arheologia Moldovei – A Report Half a Century After the First Issue</i>	11

SESIUNEA "TEMPLES AND SANCTUARIES"

CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, GHEORGHE LAZAROVICI, <i>Sesiunea "Temples and Sanctuaries from PPN to Copper Age. Type, Content and Functionality"</i>	15
VASILE CHIRICA, <i>Elemente de artă religioasă în sanctuarele Paleoliticului superior</i>	19
<i>Éléments d'art religieux dans les sanctuaires du paléolithique supérieur</i>	49
GHEORGHE LAZAROVICI, IULIU CRISTI POP, CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, SOTE ANGELESKI, <i>Megaliti în Carpații Răsăriteni. Căi spre sanctuarele din natură și urmele unor așezări. Studiu de etno-arheologie și etno-religie</i>	53
<i>Megaliths in the Eastern Carpathians Mountains. Routes to the Sanctuaries in the Nature and Traces of Some Settlements. An Ethno-Archeology and Ethno-Religion Study</i>	77
CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, <i>Peștera Werteba de la Bılceze Złote</i>	79
<i>The Werteba Cave at Bılceze Złote</i>	93
ALEXANDER RUBEL, <i>Sanctuare în lumea germanică și nordică în epoca fierului</i>	95
<i>Germanische Heiligtümer der Eisenzeit</i>	101

STUDII – ÉTUDES

MIRCEA BABEȘ, NICOLAE MIRIȚOIU, <i>Practici funerare birituale prelungite în spațiul carpato-dunărean în secolele V–III a. Chr.</i>	103
<i>Pratiques funéraires birituelles prolongées dans l'espace carpatho-danubien aux Ve–IIIe s. av. J.C.</i>	147
SEVER-PETRU BOȚAN, COSTEL CHIRIAC, <i>Considerații privind vasele de sticlă edite provenind din așezările dacice de la est de Carpați (secolele II î.Hr. – II d.Hr.)</i>	151
<i>Some Considerations Regarding the Known Glass Vessels from the East-Carpathian Dacian Settlements (2nd Century B.C. – 2nd Century A.D.)</i>	176
DAN GH. TEODOR, <i>Considerații privind unele aspecte ale etnogenezei românești</i>	177
<i>Considérations sur certains aspects de l'ethnogenèse roumaine</i>	184

NUMISMATICĂ – NUMISMATIQUE

BUCUR MITREA, <i>Monedele descoperite în cetățuia geto-dacă de la Poiana</i>	187
<i>Coins Found in the Geto-Dacian Citadel at Poiana</i>	219
ANA BOLDUREANU, LUDMILA BACUMENCO-PÎRNĂU, <i>Un lot de monede medievale și moderne descoperit la Cetatea Albă. Observații preliminare</i>	221
<i>A Group of Middle-Age and Modern Coins Discovered at Cetatea Albă. Preliminary Notes</i>	245

NOTE – NOTES

RUXANDRA ALAIBA, <i>La céramique peinte de l'habitat Trinca-Izvorul lui Luca (le district Edineț, République de Moldavie), le groupe culturel Horodiștea / Erbiceni-Gordinești-Kasperovcy</i>	247
ALEXANDRA COMȘA, <i>The Purifying Fire in the Romanian Prehistoric Burials</i>	251
<i>Focul purificator în mormintele preistorice din România</i>	256
ATTILA LÁSZLÓ, <i>Unele probleme ale epocii bronzului din regiunile est-carpătice. Observații pe marginea unei cărți recente</i>	261

CRISTINA PARASCHIV-TALMAȚCHI, AUREL STĂNICĂ, <i>Potter's Marks Appearing on Vessels Discovered in the Settlement of Ostrov – Tulcea County</i>	271
VASILE DIACONU, <i>Un fragment de fibulă hallstattiană din județul Neamț</i>	285
<i>A fragment of a Hallstatt Period Fibula from the Neamț County</i>	292
BOGDAN PETRU NICULICĂ, <i>Un arheolog bucovinean uitat: profesorul și conservatorul Heinrich Klauser</i>	293
<i>Un archéologue bucovinéen oublié: le professeur et le conservateur Heinrich Klauser</i>	303

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE – RECHERCHES INTERDISCIPLINAIRES

FLORENTINA OLENIUC, LUMINIȚA BEJENARU, <i>Resturi faunistice și umane descoperite în situl arheologic de la Târgu Neamț – Dealul Pometea (județul Neamț, România)</i>	305
<i>Faunal and Human Remains Found in the Archaeological Site of Târgu Neamț-Dealul Pometea (Neamț County, Romania)</i>	307
ANCA COROLIUC, <i>The Study of the Archaeozoological Material from the Pre-Cucutenian Site at Andrieșeni</i>	309
SERGIU HAIMOVICI, <i>A Presentation of the Bone Fragments from Two Pits: 72 and 100 Belonging to the Trușești – Țuguieța Settlement – Cucuteni Culture</i>	315

RECENZII – COMPTES-RENDUS

ADRIAN PORUCIUC, <i>Prehistoric Roots of Romanian and Southeast European Traditions, Volume I, Sebastopol, 2010 (Cornelia-Magda Lazarovici)</i>	321
JOHN OSWIN, <i>A Field Guide to Geophysics in Archaeology, Springer – Praxis Publishing, Berlin – Heidelberg – New York – Chichester, 2009 (Andrei Asăndulesei)</i>	324
GEORGE BODI, <i>Hoisești-La Pod. O așezare cucuteniană pe valea Bahluiului</i> , ediderunt Victor Spinei et Virgil Mihailescu-Bîrliaba, XIII, Iași, 2010 (Vasile Cotiugă)	325
CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, GHEORGHE LAZAROVICI, <i>Arhitectura Neoliticului și Epocii Cuprului din România, II, Epoca Cuprului</i> , editori V. Spinei, V. Mihailescu-Bîrliaba, Iași, 2007 (Raluca Kogălniceanu)	327
CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, GHEORGHE-CORNELIU LAZAROVICI, SENICA ȚURCANU, <i>Cucuteni – A Great Civilization of the Prehistoric World</i> , ed. LĂCRĂMIOARA STRATULAT, 2009, Iași (Adrian Poruciuc)	329
MATTHIAS THOMAS, <i>Studien zu Chronologie und Totenritual der Otomani-Füzesabony-Kultur</i> , Dr. Rudolf Habelt GmbH, Bonn, 2008 (Saarbrücker Beiträge zur Altertumskunde, 86) (Alexandra Găvan)	332
ADRIAN GOLDSWORTHY, <i>Totul despre armata romană</i> , București, 2008 (Ionuț Acrudoae)	334
SERGIU MATVEEV, <i>Procese etno-culturale din spațiul carpato-nistrean în secolele II–XIV. Istoriografia sovietică</i> , Chișinău (Andrei Corobcean)	336
MARINA KOUMANOUDI, CHRYSMA MALTEZOU (ED.), <i>Dopo le due cadute di Constantinopoli (1204, 1453): Eredi ideologici di Bisanzio. Atti del Convegno Internazionale di Studi, Venezia, 4–5 dicembre 2006</i> , Convegno–12, Venezia, 2008 (Sever-Petru Boțan)	340
IOAN MARIAN ȚIPLIC, <i>Fortificații medievale timpurii din Transilvania (sec. X–XII)</i> , Iași, (Adrian Andrei Rusu)	341
BOGDAN PETRU NICULICĂ, <i>Din istoricul preocupărilor arheologice în Bucovina. Societatea Arheologică Română</i> , Suceava, 2009 (Nicolae Ursulescu)	343

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ – LA VIE SCIENTIFIQUE

DAN APARASCHIVEI, <i>Activitatea științifică a Institutului de Arheologie din Iași în anul 2010</i>	345
DAN MONAH, COLOCVIUL INTERNAȚIONAL „Salz und Gold: die Rolle des Salzes im prähistorischen Europa”, 30 September – 4 October, 2010, Provadia, Bulgaria	361
VICTOR SPINEI, <i>Privilegiu cărturăresc: călătorie de documentare în Israel (2010)</i>	365

VICTOR SPINEI, <i>Stagiu de documentare berlinez (2010)</i>	371
LUCIAN MUNTEANU, <i>Stagiu de cercetae la Roma</i>	375

*PROFESORUL IONEL CÂNDEA, MEMBRU DE ONOARE AL INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE
DIN IAȘI*

<i>Mesaj al Înaltpreasfințitului Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos</i>	377
VICTOR SPINEI, <i>Prof. dr. Ionel Cârdea, Un reprezentant proeminent al medievalisticii românești</i>	378
COSTEL CHIRIAC, <i>Profesorul univ. dr. Ionel Cârdea „Membru de Onoare” al Institutului de Arheologie Iași</i>	380
VALERIU ȘIRBU, <i>Ionel Cârdea – repere biografice</i>	381
IONEL CÂNDEA, <i>Cuvânt de răspuns</i>	382

ANIVERSARIA

VASILE COTIUGĂ, <i>Profesorul Marin Dinu la a 85-a aniversare</i>	385
CONSTANTIN ICONOMU, <i>O viață de realizări închinată arheologiei – Alexandru Vulpe la 80 de ani</i>	387
IOAN IAȚCU, <i>Profesorul Ion Ioniță la 75 de ani</i>	388
VICTOR COJOCARU, <i>Silviu Sanie la 75 de ani</i>	391
CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, <i>Profesorul Mircea Babeș la 70 de ani</i>	393
MARCEL LUTIC, <i>O viață dedicată etnologiei românești. Profesorul Ion H. Ciubotaru la 70 de ani</i>	396
CONSTANTIN ICONOMU, <i>Attila László la a 70-a aniversare</i>	402
SABIN ADRIAN LUCA, <i>Profesorului Gheorghe Corneliu Lazarovici la 70 de ani</i>	404
ROXANA-GABRIELA CURCĂ, <i>Marius Alexianu la 60 de ani!</i>	407

OBITUARIA

<i>Dr. Eugenia Zaharia (Dan Gh. Teodor)</i>	409
<i>Șeiva Sanie (Silvia Teodor)</i>	412
<i>Vasile Lica (Alexander Rubel)</i>	414
<i>Paul Șadurschi. Cuvânt de adio (Nicolae Ursulescu)</i>	418

NORME PENTRU AUTORI

<i>NORME PENTRU PREGĂTIREA MANUSCRISELOR DESTINATE PUBLICĂRII ÎN PERIODICUL „ARHEOLOGIA MOLDOVEI” – RULES FOR MANUSCRIPT PREPARATION FOR PUBLICATION IN THE „ARHEOLOGIA MOLDOVEI” JOURNAL</i>	423
---	-----

<i>LISTA ABREVIERILOR – LISTE DES ABRÉVIATIONS.</i>	427
---	-----

<i>ERATĂ</i>	429
--------------------	-----